Shukashtakam

શુકાષ્ટકમ્

Document Information

Text title : Shukashtakam

File name : shukAShTakam.itx

Category : misc, vedanta, aShTaka

Location : doc_z_misc_general

Transliterated by : Aruna Narayanan narayanan.aruna at gmail.com

Proofread by : Aruna Narayanan narayanan.aruna at gmail.com

Latest update : April 18, 2020

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 25, 2021

sanskritdocuments.org

Shukashtakam

શુકાષ્ટકમ્

(મન્દાક્રાન્તા છન્દ ।)

ભેદાભેદૌ સપદિ ગલિતૌ પુણ્યપાપે વિશીર્ણે
માયામોહૌ ક્ષયમુપગતૌ નષ્ટસન્દેહવૃત્તેઃ ।
શબ્દાતીતં ત્રિગુણરહિતં પ્રાપ્ય તત્ત્વાવબોધં
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિઃ કોનિષેધઃ ॥ ૧॥

શબ્દ સે પરે ઔર તીનોં ગુણોં સે રહિત તત્ત્વ કા બોધ પ્રાપ્ત કરને સે જિસકી સન્દેહ વૃત્તિ નષ્ટ હો જાતી હૈ, સર્વ પ્રકાર કે સંશય દૂર હો જાતે હૈં, ઉસમેં સે ભેદ અભેદ કા વિચાર તત્ક્ષણ જાતા રહતા હૈ, ઉસકે પુણ્ય પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં, માયા મોહ કા ક્ષય હો જાતા હૈ, જો તીનોં ગુણોં સે રહિત માર્ગ મેં વિચરને વાલા હૈ, ઉસકો વિધિ કયા ઔર નિષેધ કયા, ઉસકે લિયે વિધિ ઔર નિષેધ દોનોં નહીં હૈં ।

યદ્વાત્માનં સકલવપુષામેકમન્તર્બહિસ્થં
દ્રષ્ટ્વા પૂર્ણં સ્વમિવસતતં સર્વભાણ્ડસ્થમેકમ્ ।
નાન્યત્કાર્યં કિમપિ ચ તતઃ કારણાદ્ ભિન્નરૂપ
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિઃ કોનિષેધઃ ॥ ૨॥

જિસને સબ શરીરોં મેં ભીતર ઔર બાહર સ્થિત, અપને હી સમાન સદા સબ જગત્ રૂપી ભાણ્ડ મેં સ્થિત, એક, પૂર્ણ આત્મા કો દેખ લિયા હૈ, ઉસકે લિયે ઉસ પરમાત્મા રૂપી કારણ કે સિવાય દૂસરા કાર્ય કુછ ભી નહીં હૈ । જો તીનોં ગુણોં સે રહિત માર્ગ મેં વિચરને વાલા હૈ, ઉસકે લિયે વિધિ કયા ઔર નિષેધ કયા – દોનોં હી નહીં હૈં ।

હેમ્નઃ કાર્યં હુતવહગતં હેમમેવેતિ યદ્વત્
ક્ષીરે ક્ષીરં સમરસતયા તોયમેવામ્બુ મધ્યે ।

એવં સર્વં સમરસતયા ત્વમ્પદં તત્પદાર્થે
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિઃ કોનિષેધઃ ॥ ૩।

જૈસે સુવર્ણ કી બની હુઇ ચીજ અગ્નિ મે ડાલને સે સુવર્ણ હી હો જાતી હૈ, જૈસે દૂધ દૂધ મેં ડાલને સે એક રસ હોને સે દૂધ હી હો જાતા હૈ, જૈસે જલ જલ મે ડાલને સે જલ હી હો જાતા હૈ ઇસી પ્રકાર સબ ત્વમ્પદ–જીવ તત્પદાર્થ–ઈશ્વર-બ્રહ્મ મેં સમાન રસત્વ કે કારણ બ્રહ્મ હી હોતા હૈ । જો તીનોં ગુણોં સે રહિત માર્ગ મેં વિચરને વાલા હૈ, ઉસકે લિયે વિધિ ક્યા ઔર નિષેધ ક્યા—દોનોં હી નહીં હૈં ।

યસ્મિન્વિશ્વં સકલભુવનં સામરસ્યૈકભૂતં
ઉર્વીત્યાપોઽનલમનિલખં જીવમેવઽક્રમેણ ।
યત્ક્ષારાબ્ધૌ સમરસતયા સૈન્ધવૈકત્વભૂતં
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિઃ કોનિષેધઃ ॥ ૪॥

જૈસે સમુદ્ર ખારી હૈ, ઐસે હી નમક ભી ખારી હૈ, ઇસલિયે ખારીપન દોનોં મેં સમાન હોને સે નમક સમુદ્ર રૂપ હી હૈ ઇસી પ્રકાર ઇસ (બ્રહ્મ) મેં સબ ભુવન તથા પૃથિવી, જલ, વાયુ, અગ્નિ ઔર આકાશ તથા જીવ એક રસત્વ કે કારણ એક બ્રહ્મ હી હૈ । જો તીનોં ગુણોં સે રહિત માર્ગ મે વિચરને વાલા હૈ ઉસકો વિધિ ક્યા ઔર નિષેધ ક્યા - કોઇ નહીમ્ ।

યદ્વન્નદ્યોદધિસમરસૌ સાગરત્વં હ્યવામૌ
તદ્વજ્જીવાલયપરિગતૌ સામરસ્યૈક ભૂતાઃ ।
ભેદાતીતં પરિલયગતં સચ્ચિદાનન્દરૂપં
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિઃ કોનિષેધઃ ॥ ૫॥

જૈસે નદી સમુદ્ર મેં મિલ કર એક રસત્વ કે કારણ સમુદ્ર રૂપ હો જાતી હૈ વૈસે હી દેહ મે રહા હુઆ જીવ એક રસત્વ કે કારણ એક પરમાત્મા હી હૈ, ઇસ પ્રકાર ભેદ સે રહિત સર્વાન્તર્યામી હોને કે કારણ કેવલ એક સચ્ચિદાનન્દ રૂપ હી હૈ । જો તીનોગુણોં સે રહિત માર્ગ મેં વિચરને વાલા હૈ, ઉસકે લિયે વિધિ ક્યા ઔર નિષેધ ક્યા - દોનોં હી નહીં હૈં ।

દ્રષ્ટ્વાવેદ્યં પરમથપદં સ્વાત્મબોધસ્વરૂપં

બુદ્ધ્યાત્માનં સકલવપુષામેકમન્તર્બહિસ્થમ્ ।
ભૂત્વા નિત્યં સદુદિતતયા સ્વપ્રકાશસ્વરૂપં
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિઃ કોનિષેધઃ ॥ ૬॥

જાનને યોગ્ય, પરમપદ, સ્વાત્મબોધ સ્વરૂપ ઔર સબ શરીરોં કે ભીતર બાહર એક હી સ્થિત આત્મા કો દેખ કર ઔર તત્ત્વ કે ઉદય હોને સે સ્વપ્રકાશ સ્વરૂપ હોકર જો તીનોં ગુણોં સે રહિત માર્ગ મેં વિચરને વાલા હૈ,ઉસકો વિધિ ક્યા ઔર નિષેધ ક્યા - કોઈ નહીં હૈ ।

કાર્યાકાર્યે કિમપિ સતતં નૈવ કર્તૃત્વમસ્તિ
જીવન્મુક્તસ્થિતિરવગતો દગ્ધવસ્ત્રાવભાસઃ ।
એવં દેહે પ્રવિલયગતે તિષ્ઠમાનો વિયુક્તો
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિ કોનિષેધઃ ॥ ૭॥

જિસકા કાર્ય અકાર્ય મેં કભી કુછ ભી કર્તૃત્વ નહીં હૈ, જિસને જલે હુએ કપડોં કે સમાન સબ સાંસારિક વાસનાઓં કો જલા કર જીવન્મુક્ત સ્થિતિ પ્રાપ્ત કી હૈ, વહ શરીર મેં રહતે હુએ ભી શરીર રહિત કે સમાન હૈ । જો તીનોં ગુણોં સે રહિત માર્ગ મેં વિચરને વાલા હૈ, ઉસકો વિધિ ક્યા ઔર નિષેધ ક્યા – દોનોં હી નહીં હૈ ।

કસ્માત્કોહં કિમપિ ચ ભવાન્કોઽયમત્રપ્રપઞ્ચઃ
સ્વં સ્વં વેદ્યં ગગનસદૃશં પૂર્ણતત્ત્વપ્રકાશમ્ ।
આનન્દાખ્યં સમરસવને બાહ્યમન્તર્વિહીને
નિસ્ત્રૈગુણ્યે પથિવિચરતઃ કોવિધિઃ કોનિષેધઃ ॥ ૮॥

મૈં કૌન હૂઁ ? કિસસે હૂઁ ? આપ કૌન હૈં ? યહ પ્રપઞ્ચ ક્યા હૈ ? જો એકરસ બ્રહ્મ રૂપ વન મેં ભીતર ઔર બાહર કે ભેદ સે રહિત આકાશ કે સમાન આનન્દ નામક સર્વવ્યાપી પૂર્ણ તત્ત્વ હૈ, વહ હી અપના આપ જાનને યોગ્ય હૈ, જો તીનોં ગુણોં સે રહિત માર્ગ મે વિચરને વાલા હૈ, ઉસકો વિધિ ક્યા ઔર નિષેધ ક્યા – દોનોં મેં સે એક ભી નહીમ્ ।

ઇતિ શુકાષ્ટકં સ્તોત્રં સમ્પૂર્ણમ્ ।

Proofread by Aruna Narayanan narayanan.aruna at gmail.com

Shukashtakam

pdf was typeset on December 25, 2021

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*